

В.М. Пострелко¹, Т.В. Пономаренко², Н.О. Кушнір²,
М.М. Шадурський², О.О. Посторонко², М.В. Тасенко³

¹Приватний вищий навчальний заклад

«Міжнародна академія екології та медицини», м. Київ

²КНП КОР"Київська обласна психоневрологічна лікарня №2", м. Київ

³Приватний вищий навчальний заклад

«Київський медичний університет» м.Київ

ПСИХІЧНІ ТА АДИКТИВНІ ПОРУШЕННЯ У ПАЦІЄНТІВ, ЩО ПЕРЕНЕСЛИ COVID – 19

У статті представлені дані про психічні та адиктивні порушення у осіб, які перехворіли на коронавірусну хворобу COVID – 19 та страждають на психічні та наркологічні захворювання. В роботі був використаний комплекс різностороннього психопатологічного досліджень з залученням ретроспективних даних вживання психоактивних речовин.

Ключові слова: алкоголь, адикція, синдром відміни, тривога, депресія, COVID – 19.

Вступ. Аналіз літератури та наші дослідження, щодо вивчення розвитку постравматичного стресового розладу (ПТСР), контузії та адикції у учасників бойових дій в Афганістані та АТО (ООС), та техногенних катастроф (Чорнобильська трагедія), виявили прогресуючі психічні та адиктивні порушення. Тому з початком пандемії COVID – 19, нами була поставлена задача вивчити характерну симптоматику перебігу психічних захворювань у пацієнтів, які страждають на психічні та адиктивні порушення та перенесли COVID – 19.[1-3]

З огляду на те, що перехід комбатанта від бойового до мирного життя значно впливає на стан та функціонування його психічного і соматичного здоров'я, при цьому підвищується рівень obsесивно-компульсивних розладів, тривожності, депресії, психотизму, загострюються проблеми постінтоксикаційної залежності. Поява таких коморбідних симптомів у цивільних та колишніх військовослужбовців з явищами залежності, провокує додаткові алкогольні ексцеси, з метою нівелювати їх негативний вплив та навантаження на емоційну сферу. [4,5]

Мета. Мета даної роботи полягає у аналізі психічних та адиктивних порушень у пацієнтів, після перенесеної коронавірусної хвороби COVID – 19.

Матеріали та методи. Нами було досліджено 97 хворих. Дослідження проводились у клініках м. Київ, Київської області. Першу групу було сформовано з пацієнтів, які страждали на психічні порушення та перенесли COVID – 19 (32 особи). Другу групу було сформовано з пацієнтів, які перенесли COVID – 19, та раніше не звертались за допомогою до психіатра (20 осіб). Третя група було сформовано з пацієнтів, які брали участь у АТО (ООС), які страждають ПТСР, контузію, адикцію та перенесли COVID – 19 (29 осіб). Четверта група було сформовано з пацієнтів, які страждали на адикцію та перенесли COVID – 19 (16 осіб).

Для психопатологічної діагностики були використані: для оцінки адиктивного статусу використовувався тест AUDIT, для оцінки тривожності була використана шкала Гамільтона для оцінки тривожності (НАМ – А), для визначення рівня депресії – шкала депресії Бека, для оцінки ретроспективного визначення щоденного обсягу споживання психоактивних речовин (ПАР) використовувався календар TLFB, ЕКГ, дослідження уваги за допомогою рахунку по таблиці Шульте. дослідження мнестичного процесу, різноманітність варіацій досліджень за тестуванням Векслера, дослідження емоційного стану за тестом Люшеру. [6-10]

Результати та їх обговорення.

На початку дослідження з усіма представленими групами була проведена психопатологічна діагностика, що виявила:

для першої групи була характерна наступна симптоматика: тривога, страх, порушення сну, зниження пам'яті та уваги, знижений настрій, пасивність, бездіяльність, втрата апетиту, фобії, переживання за себе та близьких, у 3-х пацієнтів відмічались суїцидальні думки, одна особа скоїла спробу самогубства через повішання (незавершений випадок), втрата нюху та смаку які відмічались на протязі 2-х тижнів лікування;

для другої групи пацієнтів характерні наступні симптоми: тривога, порушення сну, фобії, страх за себе та близьких, погіршення пам'яті та уваги, втрата апетиту, розлади соціальної адаптації;

третья група пацієнтів характеризувалась наступними симптомами: тривожним та депресивним розладами, нічними жахам, що регулярно повторювалися, та мали у своєму субстраті, пережиті події травмую-

чого характеру, порушення пам'яті за типом амнезії, підвищена агресивність, порушення когнітивної сфери;

четверта група пацієнтів характеризувалась наступними симптомами: в осіб, що перенесли захворювання у легкій формі відсутні симптоми депресії, в осіб, що перенесли середній ступінь тяжкості захворювання спостерігається депресивний розлад середньої тяжкості, в осіб з тяжким перебігом коронавірусної хвороби спостерігається тяжкий депресивний розлад.

Характерною особливістю психічного стану у стадії розрішення коронавірусної хвороби у всіх досліджуваних групах були невмотивовані страхи, що призводили до думок суїцидального характеру.

В осіб, що перенесли захворювання у легкій формі присутні легкі прояви тривожності, в осіб, що перенесли середній ступінь тяжкості захворювання спостерігається також легкі прояви тривожності, в осіб з тяжким перебігом коронавірусної хвороби спостерігається середня ступінь вираженості тривожного розладу. Особи з тяжким перебігом коронавірусної хвороби збільшили вживання алкоголю у 2,5 рази, порівняно з періодом до початку захворювання, особи, що перенесли коронавірусну хворобу у середньому ступені тяжкості, збільшили вживання алкоголю у 2 рази, порівняно з періодом до початку захворювання.

Всі хворі лікувались відповідно до протоколу МОЗ з залученням фізичної та психологічної реабілітації. Внаслідок лікування спостерігається позитивна динаміка, а саме: покращення кровообігу головного мозку, зміцнення показників м'язового тону, поліпшення когнітивних функцій, зняття навантаження та зміцнення корсету хребта

Висновки. На основі проведених досліджень та лікування нами були отримані позитивні результати терапії. Пацієнти виписувались в задовільному психічному та наркологічному статусі з тривалою ремісією, регоспіталізації не відмічались. Кожен пацієнт після психокорекційної роботи отримав рекомендації в необхідності власного контролю за підтримуючою терапією та здоровим способом життя. Також виявлено, що у осіб з синдромом залежності від алкоголю, що перенесли коронавірусну хворобу COVID – 19 у середньому ступені тяжкості та тяжкій формі спостерігаються тяжкий тривожний розлад та тяжкий депресивний розлад. Також в даних осіб зниження лібідо та/або порушення еректильної функції. Характерною особливістю психічного стану у стадії розрішення коронавірусної хвороби у всіх досліджуваних групах були невмотивовані страхи, що призводили до думок суїцидального характеру.

Бібліографія

1. Психічне здоров'я та пандемія COVID-19: поліморфізм розладів / [О. М. Авраменко, Т. С. Алексеева, Я. В. Стовбург та ін.] // Антропологія. – 2020. – № 3. – С. 2–5

2. Alcohol use in times of the COVID 19: Implications for monitoring and policy [Електронний ресурс] / [J. Rehm, C. Kilian, C. Ferreira-Borges та ін.] // Drug and Alcohol review. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/dar.13074>.

3. An inventory for measuring depression / Beck, A. T., Ward, C. H., Mendelson, M. та ін.] // Archives of general psychiatry. – 1961. – № 4. – С. 561–571.

4. Михайлов Б. В. Війна в Україні: патоморфоз психічних і поведінкових розладів / Б. В. Михайлов, С. А. Риженко, С. М. Мороз. – Дніпро: Свідлер А.Л., 2019. – 384 с.

5. COVID-19 і психоемоційні розлади: роль нейротрансмітерів, можливості профілактики та лікування О.Є. Коваленко, д.м.н., професор, Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, ДНУ «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами, м. Київ 02.02.2021

6. Rodrigo Ramalho. Alcohol consumption and alcohol-related problems during the COVID-19 pandemic: a narrative review / Rodrigo Ramalho. // Australasian Psychiatry. – 2020. – № 28. – С. 524–526.

7. Testino G. Are Patients With Alcohol Use Disorders at Increased Risk for Covid-19 Infection? / Gianni Testino. // Alcohol and Alcoholism. – 2020. – № 55. – С. 344–346.

8. Thompson E. Hamilton Rating Scale for Anxiety (HAM-A) / Euan Thompson. // Occupational Medicine. – 2015. – № 65. – С. 601.

9. Wang C., Pan R., Wan X. et al. Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2020 Jan. Vol. 17, № 5. P. 1729.

10. Ненастьева А. Ю. ПСИХОМЕТРИЧЕСКИЕ ШКАЛЫ В СОВРЕМЕННОЙ КЛИНИЧЕСКОЙ НАРКОЛОГИИ / А. Ю. Ненастьева. // Клинические аспекты наркологии. – 2018. – №16. – С. 46–71.

Postrelko V., Ponomarenko T., Kushnir N., Shadurskyi M., Postoronko O., Tasenko M. MENTAL AND ADDICTIVE DISORDERS IN PATIENTS WHO HAVE TRANSFERRED COVID – 19

Summary. The article presents data on mental and addictive disorders in persons who have relapsed with coronavirus COVID - 19 and suffer from mental and narcological diseases. A set of diverse psychopathological studies using retrospective data on the use of psychoactive substances was used in the work.